

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 713/2023
27.08.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић, Зорана Хаџића, Гордане Комненић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александра З. Калић, адвокат из ..., против туженог „НИС“ а.д. Нови Сад, ради утврђења ништавости и исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 713/22 од 07.11.2022. године, у седници одржаној 27.08.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 713/22 од 07.11.2022. године у делу у коме је потврђена пресуда Вишег суда у Београду П1 147/16 од 13.10.2021. године, исправљена решењем истог суда П1 147/16 од 30.12.2021. године у одбијајућем делу тужбеног захтева за исплату мање исплаћене зараде за период од 15.04.2012. године до 15.04.2015. године у износу од 367.924,50 динара са законском затезном каматом од 15.04.2015. године до исплате, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 713/22 од 07.11.2022. године у делу у коме је потврђена пресуда Вишег суда у Београду П1 147/16 од 13.10.2021. године, исправљена решењем истог суда П1 147/16 од 30.12.2021. године у одбијајућем делу тужбеног захтева за исплату мање исплаћене зараде за период од 15.04.2012. године до 15.04.2015. године у износу од 367.924,50 динара са законском затезном каматом од 15.04.2015. године до исплате и пресуда Вишег суда у Београду П1 147/16 од 13.10.2021. године, исправљена решењем истог суда П1 147/16 од 30.12.2021. године у одбијајућем делу за тужбени захтев за исплату мање исплаћене зараде за период од 15.04.2012. године до 15.04.2015. године у износу од 367.924,50 динара са законском затезном каматом од 15.04.2015. године до исплате и у овом делу предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 713/22 од 07.11.2022. године у преосталом делу.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 713/22 од 07.11.2022. године у преосталом делу.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П1 147/16 од 13.10.2021. године, која је исправљена решењем истог суда П1 147/16 од 30.12.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено: да се утврди да је ништав став 3. решења НИС а.д. Нови Сад NM 064500/HR-re/отк/213 од 14.04.2015. године; да се обавезе тужени да тужиоцу исплати дуг по основу мање исплаћене отпремнине за 30 година стажа код туженог, у укупном износу од 1.730,783,60 динара са законском затезном каматом од 15.04.2015. године до исплате; да се обавезе тужени да тужиоцу исплати дуг по основу мање исплаћене зараде за период од 15.04.2012. године до 15.04.2015. године у укупном износу од 367.924,50 динара са законском затезном каматом од 15.04.2015. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 713/22 од 07.11.2022. године, одбијена је, као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене матријалног права са предлогом да се о ревизији одлучи у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

Врховни суд је оценио да су у конкретној ситуацији испуњени законски услови за одлучивање о ревизији тужиоца, као изузетно дозвољеној, прописани одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23), ради уједначавања судске праксе у односу на исплату зараде у ситуацији закљученог социјалног програма туженог од 17.06.2008. године.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија основана у односу на тужбени захтев тужиоца који се односи на исплату дуга по основу мање исплаћене зараде за 15% за период од 15.04.2012. године до 15.04.2015. године.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог до 15.04.2015. године када му је радни однос престао решењем од 14.04.2015. године, због престанка потребе за његовим радом услед организационих промена. Трећим ставом решења од 14.04.2015. године, одређено је да се запосленом исплаћује отпремнина у износу од 400 евра нето за сваку завршену годину рада у радном односу код послодавца у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан потписивања решења, што износи укупно 12.000 евра нето односно 1.440.056,40 динара нето, који износ је тужиоцу и исплаћен. Дана 17.06.2008. године донет је социјални програм за „НИС“, који се према одредби члана 6 социјалног програма примењивао до 31.12.2012.године. Чланом 9 социјалног програма прописано је да се послодавац обавезао да изврши једнократно и тајно повећање зарада запослених у висини од 15%. Одредбом члана 75. Колективног уговора за „НИС“ од 17.12.2014. године, који је био важећи у време када је тужиоцу престао радни однос, уговорено је да се Програм решавања вишка запослених доноси у складу са законом, а у случају проглашења вишка запослених због технолошких, економских и организационих

промена од стране послодавца, послодавац је дужан да пре отказа уговора о раду запосленом исплати отпремнину у износу од 400 евра нето, за сваку навршену годину рада у радном односу код послодавца у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан потписивања решења о отказу уговора о раду.

Код овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је закључио да је првостепени суд правилно применио материјално право када је одбио тужбени захтев тужиоца за исплату дуга по основу мање исплаћене зараде за 15% према одредби члана 9. социјалног програма, с обзиром да је социјални програм од 17.06.2008. године престао да важи 31.12.2012. године, при чему социјални програм нема значај општег акта послодавца и не може да директно се примењује приликом исплате зараде.

Међутим, по оцени Врховног суда, основани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права у односу на тужбени захтев за исплату дуга по основу мање исплаћене зараде. Социјални програм за НИС а.д. Нови Сад је закључен на основу Споразума између Владе РС и Владе Руске Федерације о сарадњи у области нафтне и гасне привреде, Протокола о основним условима куповине од стране ОАО Гаспром Њет акција Компаније Нафтне индустрије Србија а.д. Нови Сад, који чине 51% оснивачког капитала, као и Колективног уговора за НИС а.д. Нови Сад. Потписници акта су у име Владе Републике Србије – Министарство енергетике РС; у име Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата, истраживања и производње природног гаса „НИС“ а.д. Нови Сад – председник управног одбора и генерални директор; репрезентативни синдикат код послодавца и то: Јединствена синдикална организација НИС а.д. Нови Сад; Јединствена синдикална организација НИС – Нафтагас Нови Сад; репрезентативни синдикати на нивоу РС и гране; Самостални синдикат радника енергетике и петрохемије Србије и Синдикат хемије, неметала, енергетике и рударства – УГС независност.

Социјалним програмом и наведеним актима су уређена права, обавезе и одговорности запослених и послодавца. Ове акте су потписали сви овлашћени представници учесника у њиховом доношењу. На тај начин конституисана је и обавеза послодавца прописана одредбом члана 9. социјалног програма, који има непосредно правно дејство према свим запосленима. Стога и предметни социјални програм у конкретном случају, сагласно обавезама и правима које се њиме конституише има правну природу уговора у корист трећих лица. Из тог разлога и тужилац, као запослено лице код туженог – послодавца, има непосредно право да захтева испуњење послодавчеве обавезе за период важења социјалног програма које је конституисано у корист свих запослених по основу предметног социјалног програма, јер такво право тужиоца утемељено је у одредби члана 149. став 1. Закона о облигационим односима.

Имајући у виду наведено, првостепени суд је у обавези да утврди висину неисплаћене зараде за период важења социјалног програма, а у циљу испуњења обавезе послодавца установљене чланом 9. социјалног програма.

Из наведених разлога, Врховни суд је на основу одредбе члана 404. и 416. став 2. одлучио као у ставу првом и другом изреке.

Оцењујући испуњеност услова за дозвољеност ревизије тужиоца, у делу који се односи на одлуку другостепеног суда којим је одбијена као неоснована жалба тужиоца

и потврђена првостепена пресуда у односу на тужбени захтев за утврђење ништавости става 3. решења туженог од 14.04.2015. године и исплату дуга по основу мање исплаћене отпремине за навршених 30 година стажа код туженог, Врховни суд је нашао да у том делу није неопходно уједначавање судске праксе, нити су испуњени други услови за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној, прописани одредбом члана 404. ЗПП, будући да је истеком социјалног програма установљена права у корист запослених престају да важе.

У том делу Врховни суд је испитао дозвољеност изјављене ревизије применом одредбе члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку и нашао да ревизија тужиоца није дозвољена.

Према члану 441. ЗПП, ревизија је увек дозвољена у споровима о заснивању, постојању и престанку радног односа. Уколико се тужбени захтев односи на потраживање у новцу у радном спору, дозвољеност ревизије се оцењује на основу члана 403. став 3. истог закона, према коме ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба у овој парници је поднета 19.05.2015. године. Вредност предмета спора побијаног дела износи 2.098.708.10 динара.

Како у овом делу вредност предмета спора побијаног дела правноснажне пресуде не прелази динарску противвредност износа од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, Врховни суд је закључио да ревизија тужиоца у овом делу није дозвољена у смислу члана 403. став 3. ЗПП.

Врховни суд је на основу члана 413. ЗПП одлучио као у ставу четвртом изреке.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**